

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบของผู้นำกับบรรยากาศองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
  - 3.2.1 การสร้างเครื่องมือ
  - 3.2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 จำนวน 118 โรงเรียน ครูจำนวน 1,130 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 287 คน (ดังภาคผนวก ข)

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	ครู	รวม	ครู	รวม
ขนาดใหญ่	481	481	122	122
ขนาดกลาง	451	451	115	115
ขนาดเล็ก	198	198	50	50
รวม	1,130	1,130	287	287

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแบบผู้นำของผู้บริหาร ได้แบ่งผู้นำออกเป็น 3 แบบ ได้แก่ ผู้นำที่ยึดสถาบันเป็นหลัก (homothetic leader style) ผู้นำที่ยึดบุคคลเป็นหลัก (idiographic leader style) ผู้นำที่ยึดการประสานประโยชน์เป็นหลัก (transactional leader style) ลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scales) 5 ระดับ ได้กำหนดน้ำหนักคะแนนตามแนวคิดของลิเคอร์ท (likert) (Best & Kahn, 1993, p. 246) รวม 36 ข้อ แต่ละข้อมีตัวเลือก 5 ตัวเลือก คือ มีคะแนนดังนี้

5 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อแบบผู้นำของผู้บริหารมากที่สุด

4 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อแบบผู้นำของผู้บริหารมาก

3 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อแบบผู้นำของผู้บริหารปานกลาง

2 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อแบบผู้นำของผู้บริหารน้อย

1 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อแบบผู้นำของผู้บริหารน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การของโรงเรียนทั้ง 8 ด้าน คือ ขนาดความสามัคคี อุปสรรค ขวัญ มิตรสัมพันธ์ ห่วงเหิน มุ่งผลงาน เป็นแบบอย่าง กรุณาปราณี ของฮาลปิน และครอฟท์ (Halpin & Crofts, 1963, p. 48) ลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scales) 5 ระดับ ได้กำหนดน้ำหนักคะแนนตามแนวคิดของลิเคอร์ท (likert) (Best & Kahn, 1993, p. 246) รวม 64 ข้อ แต่ละข้อมีตัวเลือก 5 ตัวเลือก คือ มีคะแนนดังนี้

5 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อบรรยากาศองค์การมากที่สุด

4 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อบรรยากาศองค์การมาก

- 3 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อบรรยากาศองค์การปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อบรรยากาศองค์การน้อย
- 1 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อบรรยากาศองค์การน้อยที่สุด

3.2.1 การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 ตอน คือผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาทฤษฎีเอกสาร ตำรา แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบของผู้นำตามแนวคิดของ เกทเซลส์ และกูบา (Getzels & Guba, 1957, pp. 423-441) ได้แบ่งผู้นำออกเป็น 3 แบบ ได้แก่ ผู้นำที่ยึดสถาบันเป็นหลัก (homothetic leader style) ผู้นำที่ยึดบุคคลเป็นหลัก (Idiographic leader style) ผู้นำที่ยึดการประสานประโยชน์เป็นหลัก (transactional leader style) และทฤษฎีบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาทั้ง 8 ด้านคือ ขาดความสงบมั่งคั่ง อุปสรรค ขวัญ มิตรสัมพันธ์ ห่วงเหิน มุ่งผลงาน เป็นแบบอย่าง กรุณาปราณี ของฮาลปิน และครอฟท์ (Halpin & Crofts, 1963, p. 48)

2) ศึกษาแบบสอบถามของ สุทธิียง นาวารัตน์ (2548, หน้า 94-98) เรื่องแบบผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความต้องการของครู ซึ่งกักตักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 และ สุมาลี หวานสนิท (2551, หน้า 88-97) เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารกับบรรยากาศองค์การของโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา

3) นำแนวความคิดทั้งหมดมาสร้างแบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างแบบของผู้นำกับบรรยากาศของโรงเรียน กักตักตักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2

4) นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วไปศึกษาประธาน และกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบปรับปรุงแก้ไข

3.2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรง (validity) และความถูกต้องของเนื้อหา (content) โดยเทคนิค IOC แล้วนำแบบสอบถามมารับปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ดังมีรายชื่อต่อไปนี้

- (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันสนีย์ จันทร์สถิตย์พร อาจารย์ประจำกลุ่มวิชาการ
วัดและประเมินผล
มหาวิทยาลัยราชภัฏ
ราชนครินทร์

(2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป อนุเมธางกูร	อาจารย์พิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ราชนครินทร์
(3) นายสมนึก ทองแก้ว	ผู้อำนวยการ โรงเรียนท่าข้ามพิทยาคม
(4) นางแก้วตา เข้มแข็ง	รองผู้อำนวยการ โรงเรียนอนันตชาลบุรี
(5) นางอัมพร ภูระหงษ์	ครูใหญ่ โรงเรียนท่าข้ามพิทยาคม

2) นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้กับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน คือ

(1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1	จำนวน 10 คน
(2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2	จำนวน 10 คน
(3) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3	จำนวน 10 คน

3) นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202-204) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .96

4) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วทำเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.3.1 บันทึกเสนอให้บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

3.3.2 นำหนังสือเสนอต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ แล้วนำหนังสือที่ผ่านการพิจารณาแล้ว เสนอต่อผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ได้กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลต่อไป

3.3.3 การส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยส่งด้วยตนเองให้กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ใกล้และส่งทางไปรษณีย์ พร้อมกับแนบซองเปล่าติดแสตมป์ จ่าหน้าซองถึงผู้วิจัย ให้กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ไกล

3.3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเองในกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ใกล้ สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ไกลรับทางไปรษณีย์

3.3.5 เมื่อยังไม่ได้รับแบบสอบถามคืนผู้วิจัยได้นัดโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อมารับแบบสอบถามคืนภายใน 1 สัปดาห์

3.3.6 ผลการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 287 คน ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 260 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.59 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

1) ตรวจสอบจำนวน และความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาแต่ละฉบับ
 2) วิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูล
 3) แบบสอบถามเกี่ยวกับแบบผู้นำของผู้บริหารกับบรรยากาศองค์การของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scales) 5 ระดับ ได้กำหนดน้ำหนักคะแนนตามแนวคิดของลิเคอร์ท (likert) (Best & Kahn, 1993, p. 246) ดังนี้

5 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อแบบผู้นำ/ต่อบรรยากาศองค์การมากที่สุด

4 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อแบบผู้นำ/ต่อบรรยากาศองค์การมาก

3 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อแบบผู้นำ/ต่อบรรยากาศองค์การปานกลาง

2 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อแบบผู้นำ/ต่อบรรยากาศองค์การน้อย

1 หมายถึง มีความคิดเห็นต่อแบบผู้นำ/ต่อบรรยากาศองค์การน้อยที่สุด

4) การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยใช้ค่าเฉลี่ย (mean) ของคะแนนเป็นตัวชี้วัด โดยกำหนดเกณฑ์สำหรับแปลผล ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว, 2535, หน้า 23-24)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายความว่า มีความคิดเห็นต่อแบบผู้นำ/ต่อบรรยากาศองค์การมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายความว่า มีความคิดเห็นต่อแบบผู้นำ/ต่อบรรยากาศองค์การมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายความว่า มีความคิดเห็นต่อแบบผู้นำ/ต่อบรรยากาศองค์การปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายความว่า มีความคิดเห็นต่อแบบผู้นำ/ต่อบรรยากาศ
องค์การน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายความว่า มีความคิดเห็นต่อแบบผู้นำ/ต่อบรรยากาศ
องค์การน้อยที่สุด

5) หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างแบบผู้นำกับบรรยากาศองค์การของโรงเรียน (r)
ระดับความสัมพันธ์ (r) ใช้เกณฑ์ดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, หน้า 144)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่า .08 ขึ้นไป มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงหรือ
สูงมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าอยู่ระหว่าง .06 - .08 มีความสัมพันธ์กันในระดับ
ค่อนข้างสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าอยู่ระหว่าง .04 - .06 มีความสัมพันธ์กันในระดับ
ปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าอยู่ระหว่าง .02 - .04 มีความสัมพันธ์กันในระดับ
ค่อนข้างต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่า .02 หรือน้อยกว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับ
ต่ำ

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 ค่าเฉลี่ย (mean) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

3.5.2 หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของแบบผู้นำที่ส่งผลต่อบรรยากาศองค์การของ
โรงเรียนโดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation)